

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

400 000

Tampereen kaupunkiseudun kasvu 1996-2021

Jussi Välimäki
Jaakko Uusimaa

Kangasala

LAMPÄÄLÄ

NOKIAN
KAUPUNKI

ORIVIISI

PIRKKALA

TAMPERE.
FINLAND

VESILAHTI
Kiehtova luonnostaan

YLÖJÄRVI

25 vuotta, 100 000 uutta asukasta

400 000

Tampereen kaupunkiseudun väkiluku ylittää 400 000 kesän 2021 aikana.

Tämä katsaus kokoaa yhteen seudun väestönkasvua viimeisen 25 vuoden ajalta vuodesta 1996 alkaen. Tarkastelun lähtövuosi on valittu edellisen vastaavan rajapyykin mukaan: Tuona vuonna seudun väestö ylitti 300 000.

Katsauksessa vastataan mm. kysymyksiin: *Miten väestönkasvu on tapahtunut eri vuosina? Mihin kuntiin kasvu on seudulla sijoittunut? Mistä väestönkasvu on muodostunut, ketä seudulle on muuttanut ja mistä tänne ollaan muutettu? Miten väestönkasvu on vaikuttanut seudun väestörakenteeseen?*

Lisäksi katsaus sisältää seudun asuntorakentamiseen, työpaikkakehitykseen sekä yhdyskuntarakenteen muutokseen liittyvää tietoa.

Eurooppalainen kaupunkiseutu

400 000

- Tampereen kaupunkiseutu on kasvanut 25 vuoden aikana keskisuurten eurooppalaisten kaupunkiseutujen joukkoon
- Seudun väestön kasvu ja sen sijoittuminen yhdyskuntarakennetta tiivistävästi on mahdollistanut eurooppalaisille kaupunkiseuduille ominaisia piirteitä, kuten
 - Kehittyneen joukkoliikennejärjestelmän (linja-auto, raitiotie, lähijuna)
 - Keskustojen kehittyminen ja niihin tiivistyvä kaupunkikulttuuri
- Saman kokoluokan merkittäviä eurooppalaisia kaupunkiseutuja:

• Aberdeen	490 000	• Groningen	542 000
• Basel	548 000	• Odense	486 000
• Bergen	395 000	• Rostock	425 000
• Bern	419 000	• Venezia	556 000
• Geneve	592 000	• Verona	517 000

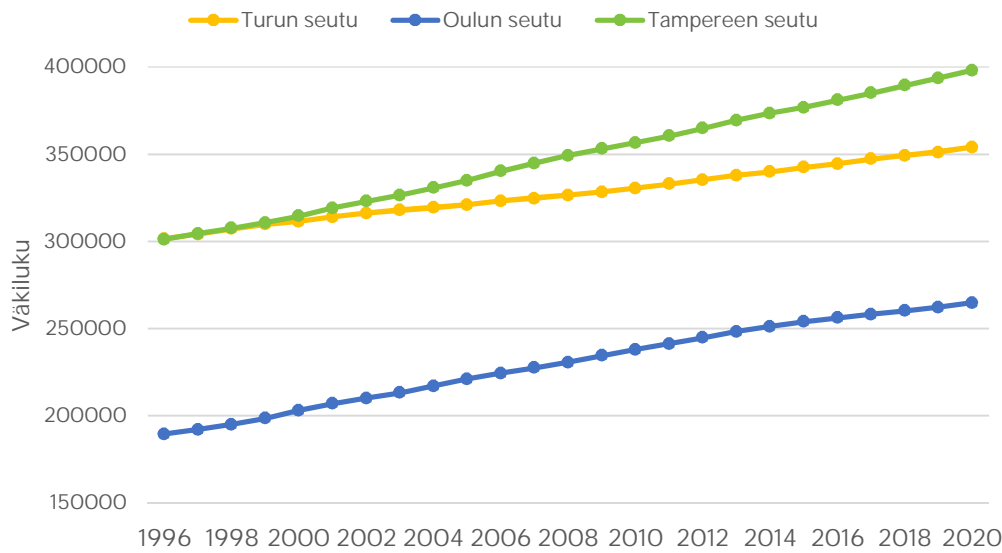
Kasvu Suomen toiseksi suurimmaksi

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU
400 000

Vertailussa muihin suuriin kaupunkiseutuihin on Tampereen seutu kasvanut väkiluvultaan selvästi maan toiseksi suurimmaksi kaupunkiseudeksi 25 vuoden aikana. Vielä vuonna 1996 Turun ja Tampereen seudun väkiluku oli kummassakin noin 300 000 asukasta, eron ollessa vain noin 200 asukasta Turun seudun hyväksi.

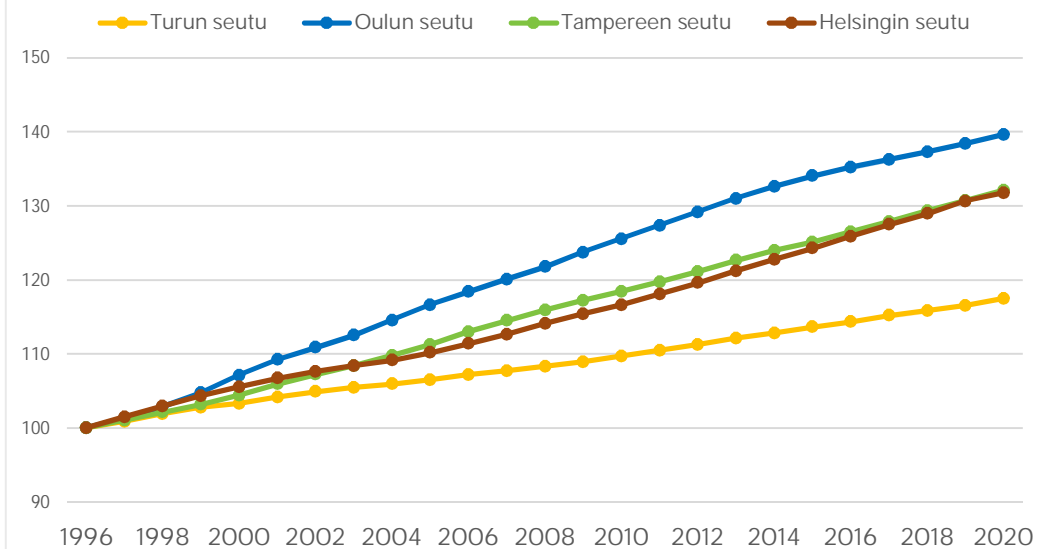
Suhteellista kasvua vertailtaessa (oikealla) on kasvuvauhti on ollut nopeinta Oulun seudulla. Tampereen ja Helsingin seudut ovat kasvaneet lähes samaa vauhtia 25 vuoden ajan.

Väkiluvun muutos Tampereen, Turun ja Oulun seuduilla 1996-2020

Lähde: Tilastokeskus

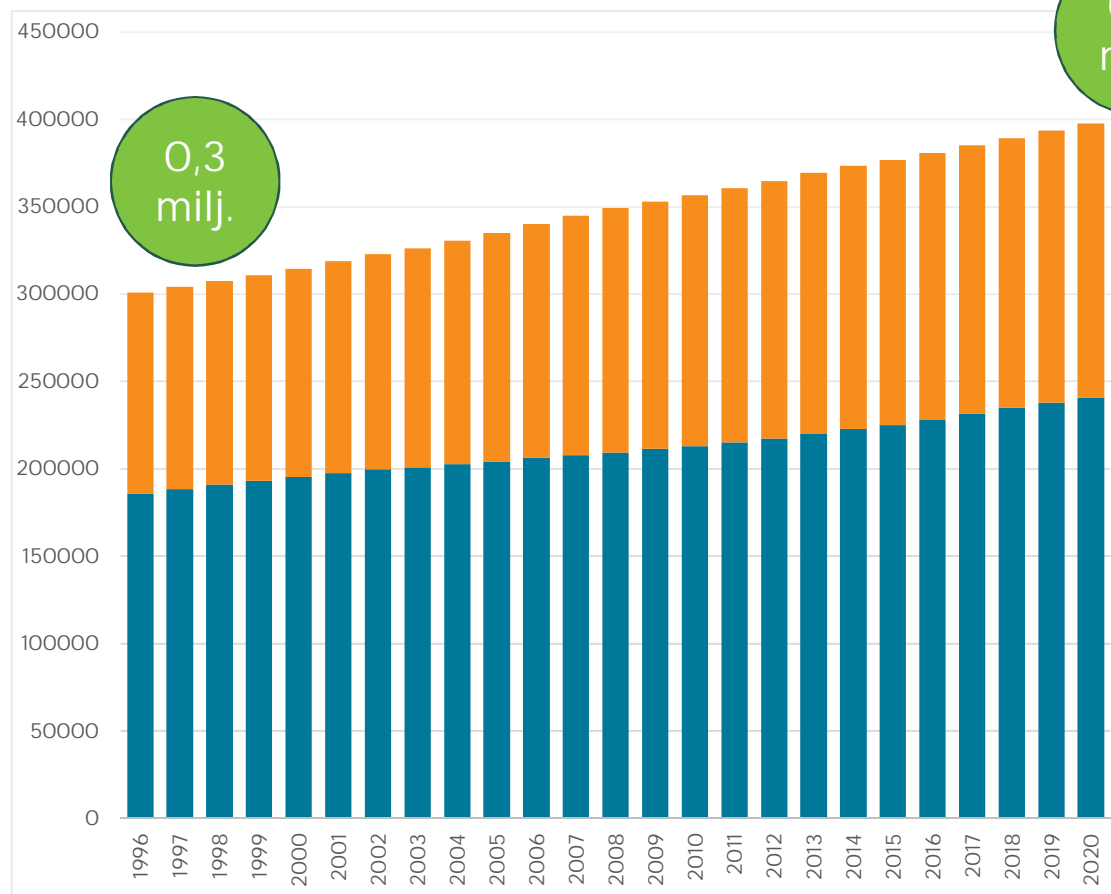
Väkiluvun kehitys 1996-2020 ; Indeksi
1996=100

25 vuoden kasvu Tampereella ja kehyskunnissa

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

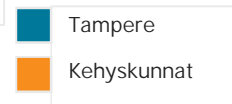
400.000

Tampereen seutu on kasvanut viimeisen 25 vuoden aikana 100 000 asukkaalla. Keskimääräinen kasvuvauhti on ollut noin 4000 asukasta vuodessa.

Tampere on kasvanut noin 186 000 asukkaan kaupungista 241 000 asukkaan kaupungiksi. Keskuskaupungin kasvu on ollut vahvaa keskeisiin kilpailijakaupunkeihin, esimerkiksi Turkuun, verrattuna (167 000 → 194 000).

Kehyskunnissa asuu noin 157 000 asukasta vuoden 1996 115 000 asukkaan sijaan.

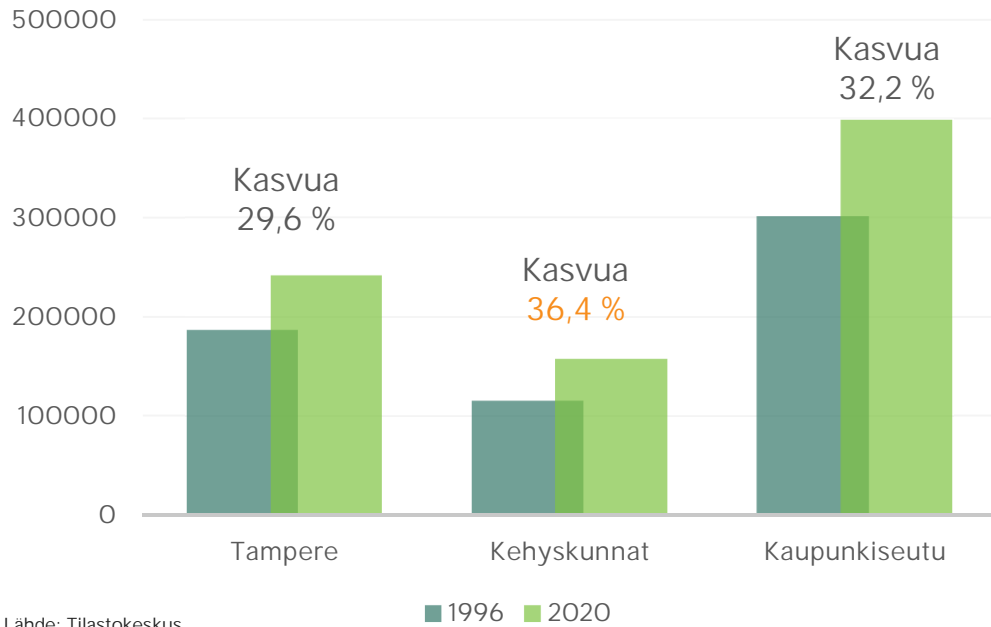

Kasvun jakautuminen kuntiin

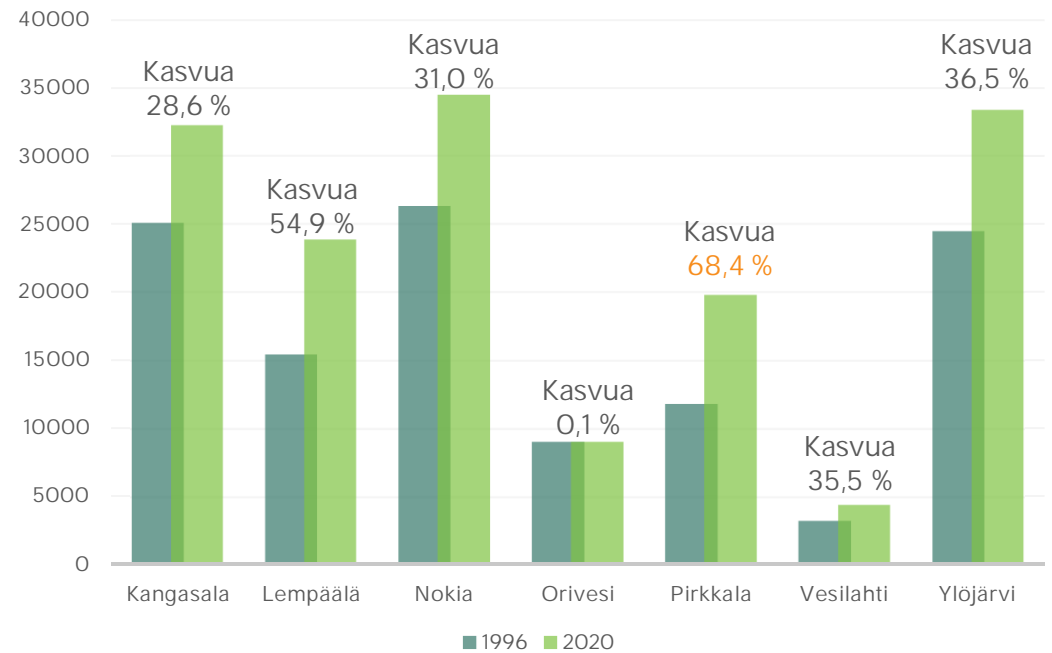

Kehyskuntien kasvu on kokonaisuudessaan ollut väkilukuun suhteutettuna keskuskaupunkia nopeampaa. Siinä missä Tampere on lisännyt väestöään 29,6 % , asuu kehyskunnissa 36,4 % enemmän väestöä kuin vuonna 1996. Kehyskunnista nopeinta kasvu on ollut Pirkkalassa ja Lempäälässä.

Tampereen seudun väestö 1996 ja 2020

Kehyskuntien väestö 1996 ja 2020

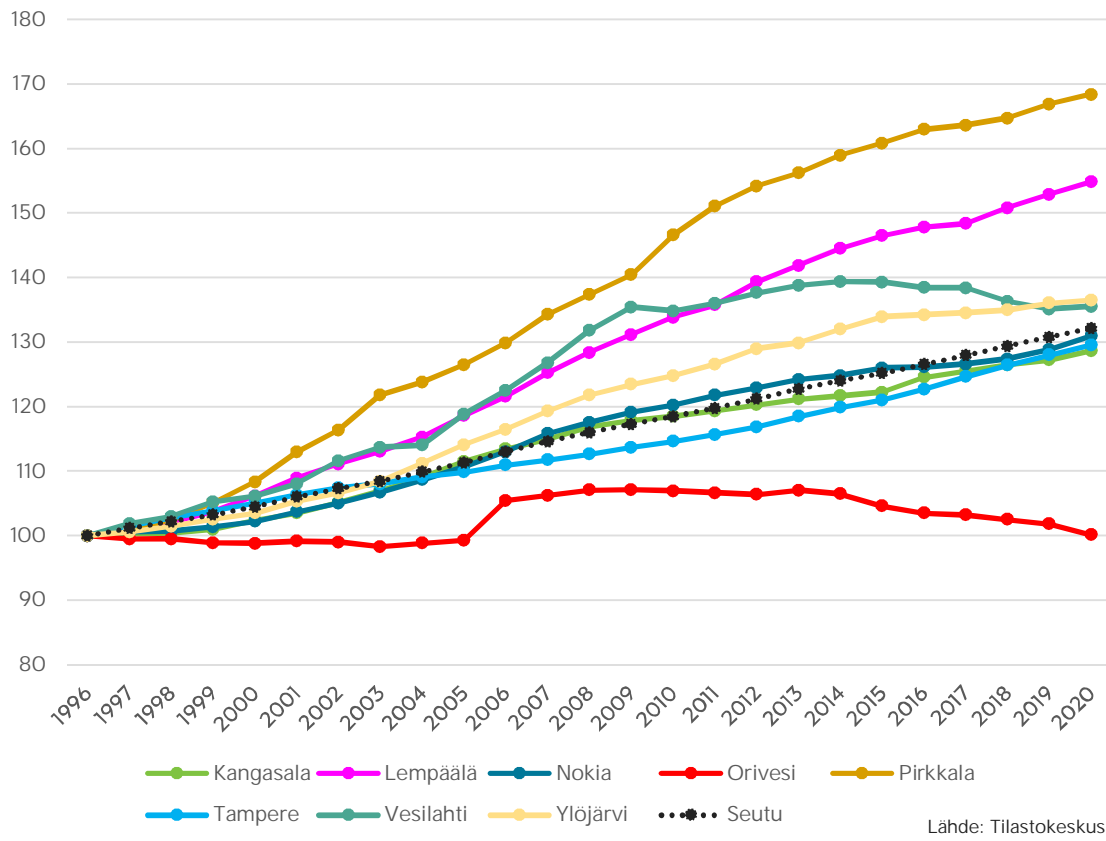

Tilastoinnissa käytetään vuoden 2021 aluerajoja. Ainoastaan osakuntaliitokset näkyvät tilastoissa muutoksina.

Nopeampia ja hitaampia kasvujia

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU
400.000

Väkiluvun muutos kunnittain ; Indeksi 1996=100

Kuntien suhteellista väestönkasvua vuodesta 1996 vuoteen 2020 esitetään oheisessa kuvassa indeksillä (1996=100).

Suurin suhteellinen kasvu on kunnista ollut Pirkkalassa. Myös Lempäälä sekä Vesilahti ja Ylöjärvi ovat kasvaneet enemmän kuin kaupunkiseutu keskimäärin.

Tampere, Nokia ja Kangasala ovat kasvaneet samalla tasolla koko kaupunkiseudun kasvun kanssa.

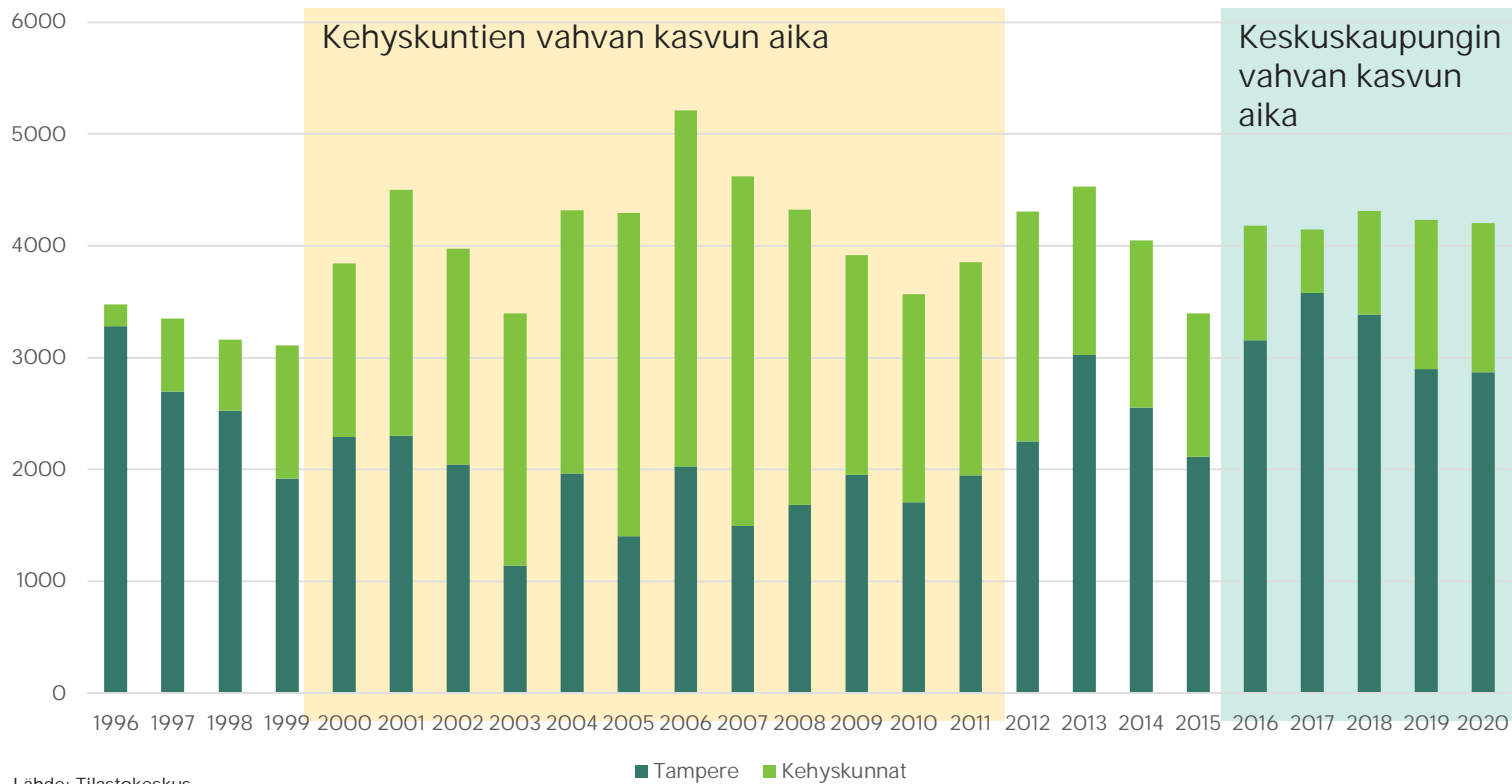
Oriveden väestömäärää kasvatti 2000-luvun puolessa välissä sekä Längelmäen osakuntaliitos (*) että muuttovoitto, mutta väestö on sittemmin laskenut samalle tasolle kuin vuonna 1996.

Tilastoinnissa käytetään vuoden 2021 aluerajoja. Ainoastaan osakuntaliitokset näkyvät tilastoissa muutoksina. (*)

Kehyskuntien ja keskuskaupungin kasvun ajat

Väestönkasvu Tampere ja kehyskunnat

Lähde: Tilastokeskus

25 vuoden ajanjaksolta voidaan löytää kaksi erilaista kasvun aikaa: 2000-luvun aikainen kehyskuntien vahva kasvun aika sekä 2010-luvun loppupuolella alkanut keskuskaupungin vahvan kasvun aika.

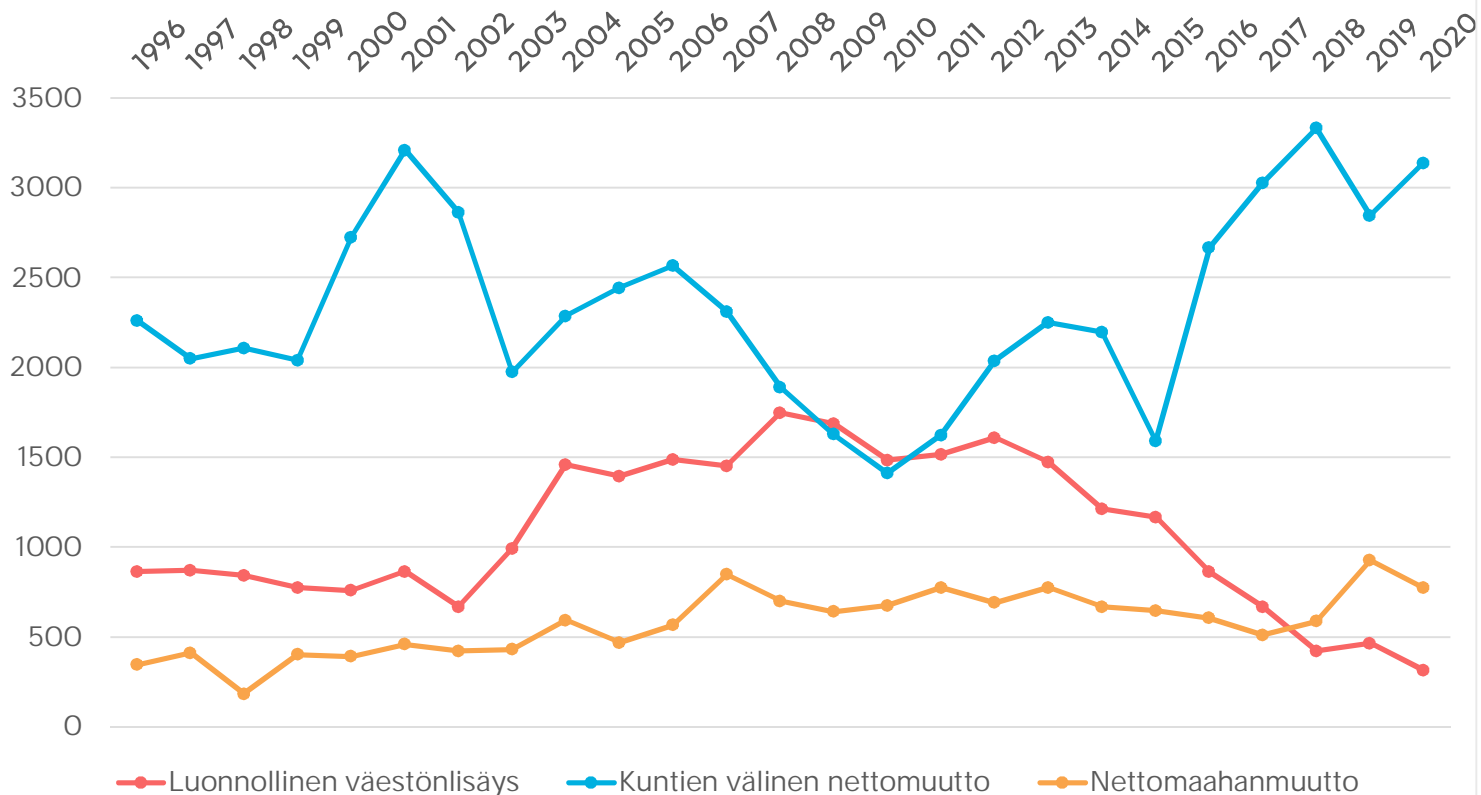
2000-luvulla vallinnut pientalorakentamisen trendi toi uusi asukkaita kehyskuntiin kasvun yltäessä joissakin kunnissa jopa yli 4 % vuosivauhtiin.

2010-luvun loppupuolella voimistunut kerrostalorakentamisen ja kaupungistumisen trendi taas on tuonut uusia asukkaita keskuskaupunkiin.

Tilastoinnissa käytetään vuoden 2021 aluerajoja. Ainoastaan osakuntaliitokset näkyvät tilastoissa muutoksina.

Mistä 100 000 uutta asukasta on kertynyt?

Väestönmuutoksen osatekijät

Tampereen seudun väestönkasvun vahvin yksittäinen tekijä on ollut koko 25 ajanjakson ajan muualta Suomesta saatu muuttovoitto. Muuttovoiton rooli osana väestönkasvua on korostunut erityisesti viime vuosina. Tarkastelujakson huippuvuosi on tähän mennessä ollut vuosi 2018, jolloin muuttovoittoa tuli seudulle peräti 3332 asukkaan verran.

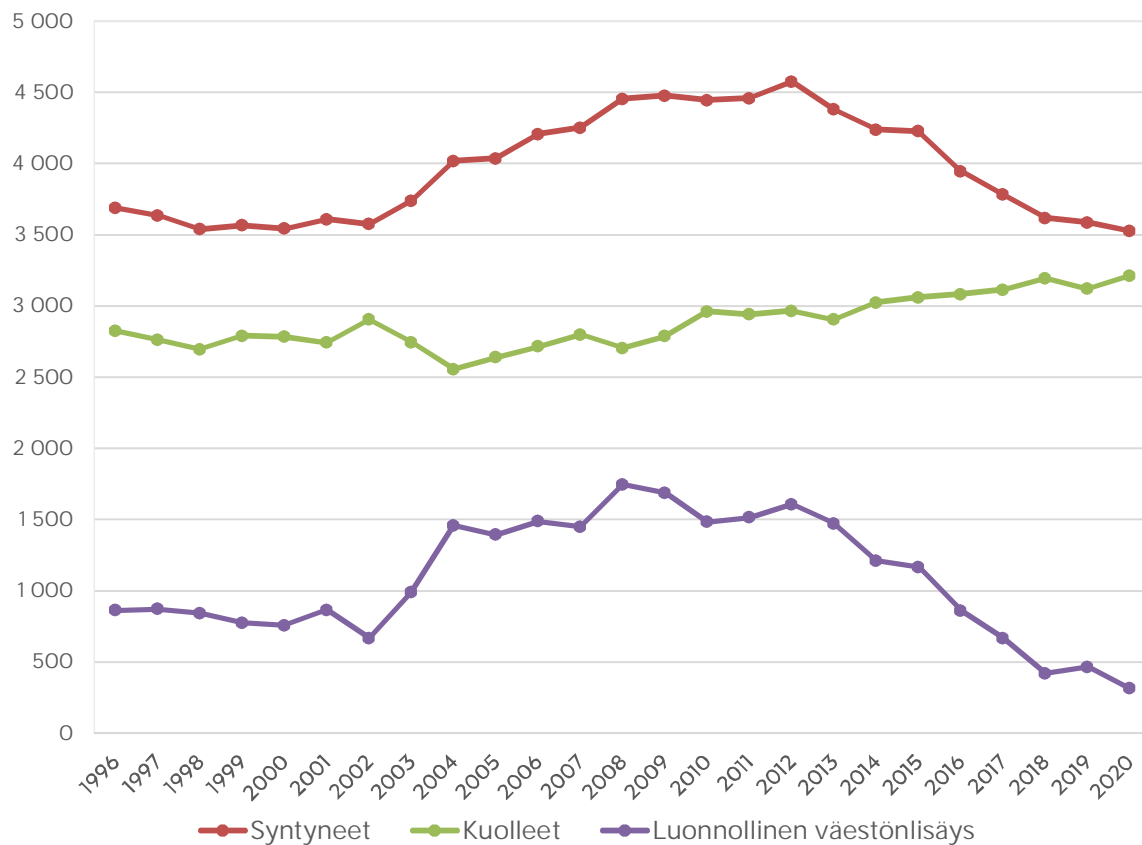
Luonnollinen väestönlisäys oli korkeimmillaan 2010-luvun taitteessa. Vuosina 2009 ja 2010 se oli kahden vuoden ajan seudun tärkein väestön määrää kasvattava tekijä. Sitten luonnollisen väestönlisäyksen osuus väestönkasvusta on pienentynyt merkittävästi.

Maahanmuuton merkitys väestönkasvulle on kasvanut Tampereen seudulla erityisesti kahden viime vuoden aikana.

Mistä 100 000 uutta asukasta on kertynyt?

Luonnollinen väestönlisäys: +27 086 uutta asukasta

Luonnollinen väestönlisäys Tampereen seudulla 1996-2020

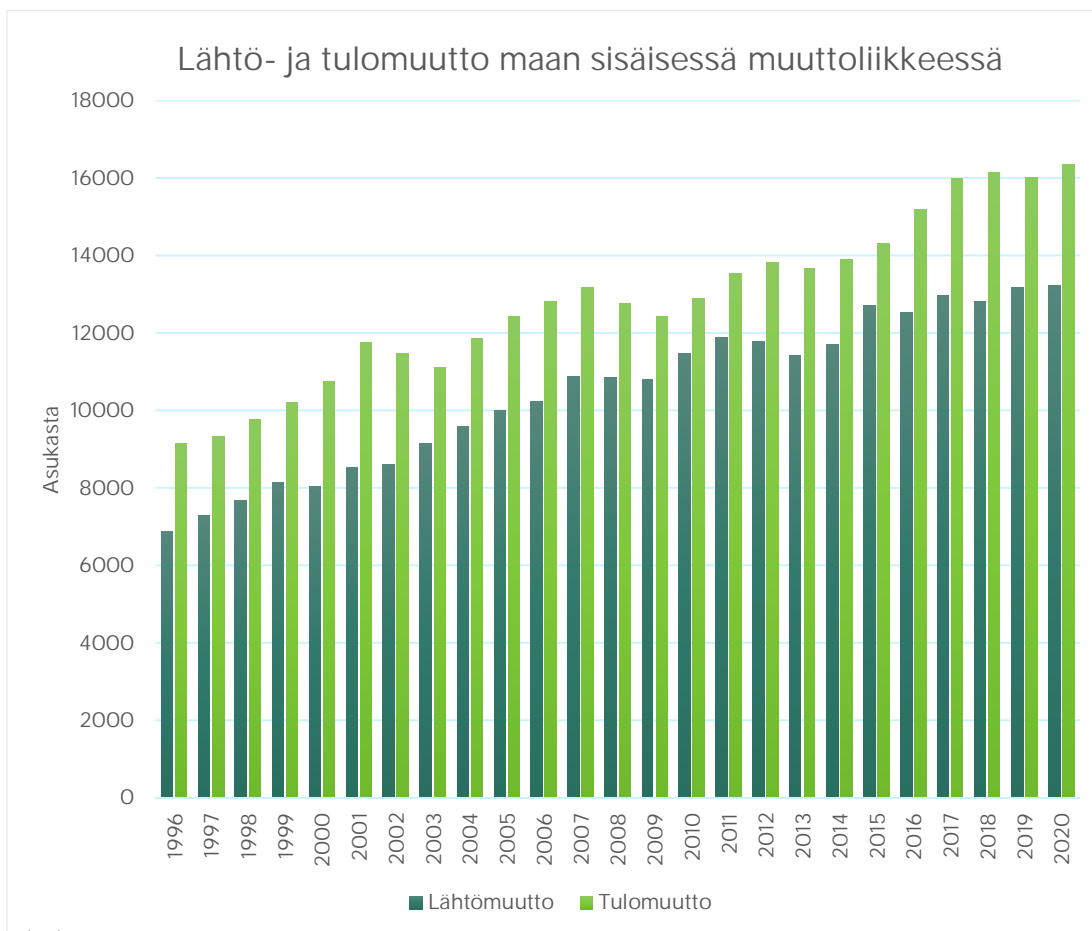
Lähde: Tilastokeskus

Luonnollinen väestönlisäys, eli syntyneiden ja kuolleiden erotus on pienentynyt Tampereen seudulla 2010-luvun aikana. Vuonna 2020 luonnollinen väestönlisäys oli 316 henkilöä kun vielä vuonna 2012 se oli 1609 henkilöä.

Luonnollisen väestönlisäyksen pienentyminen johtuu ennen kaikkea syntyneisyyden laskusta. Kun vuonna 2012 seudulla syntyi 12,5 lasta 1000 asukasta kohti, niin vuonna 2020 vastaava luku oli enää 8,9.

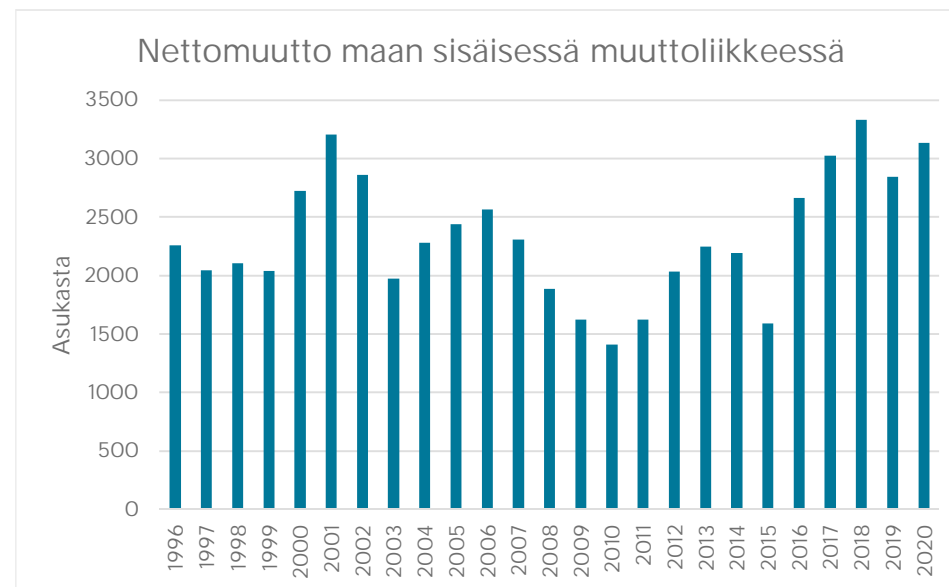
Kuolleisuus ei sen sijaan ole tarkasteluvälillä merkittävästi noussut, vaan jopa laskenut 1990-luvun tasosta. Vuonna 1996 kuolleisuus oli 9,4 asukasta 1000 asukasta kohden ja vuonna 2020 8,1 asukasta 1000 asukasta kohden.

Mistä 100 000 uutta asukasta on kertynyt? Muuttoliike: +58 489 uutta asukasta

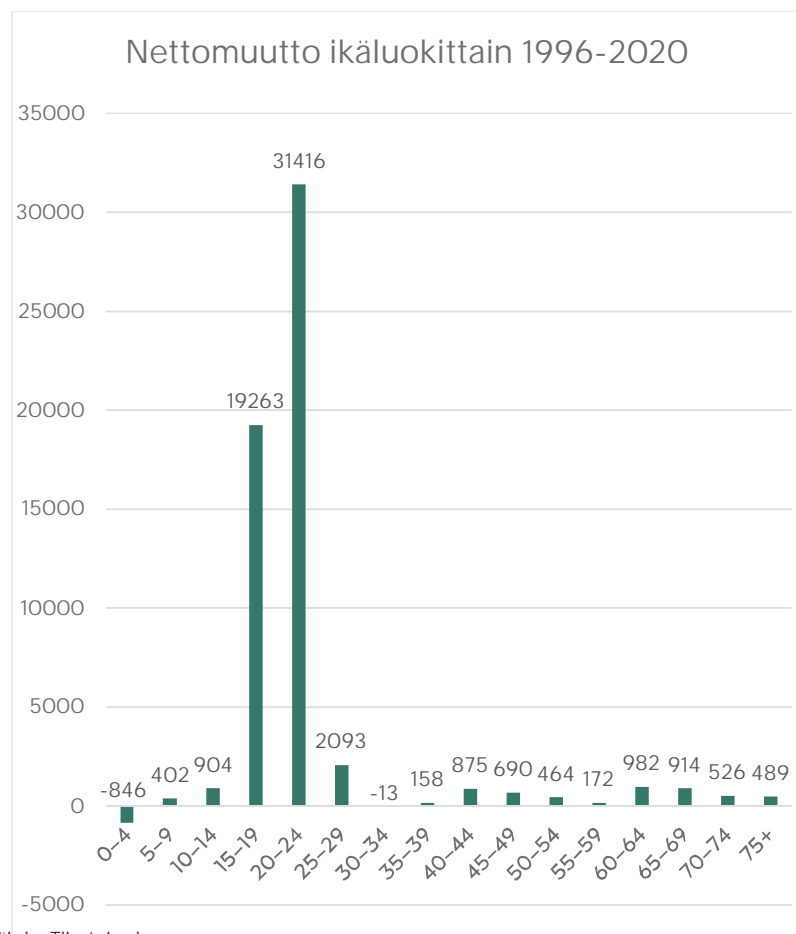

Tampereen seudulle muuttaa tällä hetkellä noin 16 000 uutta asukasta vuosittain. Samaan aikaan seudulta muuttaa pois noin 13 000 asukasta.

Nettomuuttovoitto on tarkastelujaksolla ollut suurimmillaan ensin 2000-luvun alussa ja sitten 2010-luvun lopussa.

Mistä 100 000 uutta asukasta on kertynyt? Muuttoliikkeen ikäluokat ja suunnat

Top 10 kuntaa, josta seutu on saanut muuttovoittoa 1996-2020

1.	Jyväskylä	5 087
2.	Oulu	3 378
3.	Kuopio	3 060
4.	Lahti	3 003
5.	Pori	2 779
6.	Seinäjoki	2 528
7.	Hämeenlinna	2 252
8.	Joensuu	2 075
9.	Jämsä	1 919
10.	Vaasa	1 880

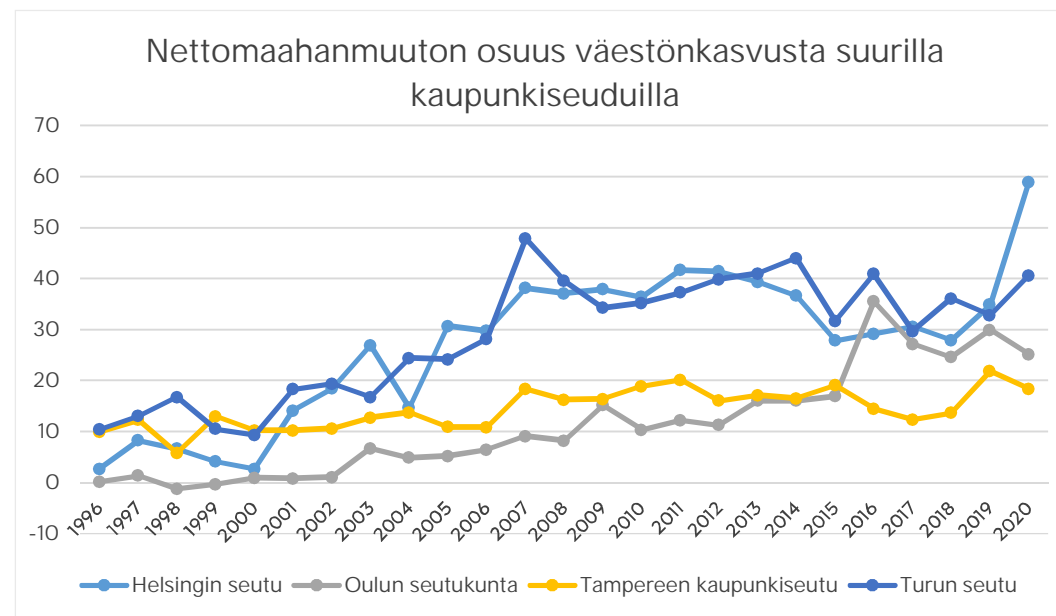
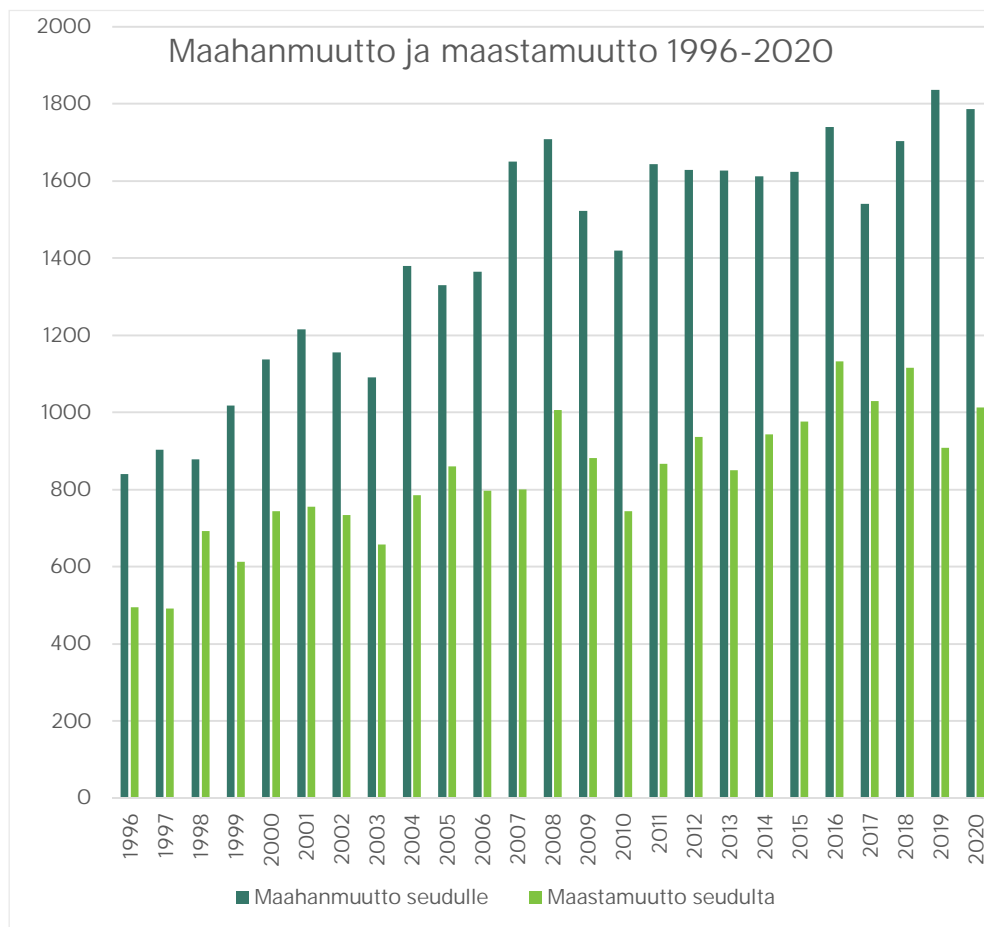
Top 10 kuntaa, jolle seutu on kärsinyt muuttotappiota 1996-2020

1.	Helsinki	-13 242
2.	Espoo	-2 165
3.	Vantaa	-1 421
4.	Akaa	-1 328
5.	Turku	-974
6.	Hämeenkyrö	-970
7.	Pälkäne	-374
8.	Valkeakoski	-294
9.	Kauniainen	-135
10.	Kolari	-60

Seudulle muutetaan ja seudulta muutetaan pois kaikissa eri ikäluokissa. Tulo- ja lähtömuuttajien erotuksesta voidaan kuitenkin huomata, että seudun muuttovoitto tulee ensisijaisesti 15-24-vuotiaiden ikäryhmistä. Muissa ikäryhmissä lähtö- ja tulomuuttajien väliset erot ovat hyvin pieniä.

Tampereen seudun ja muun Suomen välisen muuttoliikkeen suurimmat volyymit sijoittuvat pääkaupunkiseudulle ja takaisin. Kun kuitenkin tarkastellaan nettomuuttoa, on Tampereen seutu saanut eniten muuttovoittoa isoista maakuntakesuksista, kuten Jyväskylästä, Oulusta ja Kuopiosta. Muuttotappiota seutu on kärsinyt erityisesti pääkaupunkiseudulle, Turulle, sekä myös seudun naapurikunnille kuten Akaalle, Hämeenkyrölle, Pälkäneelle ja Valkeakoskelle.

Mistä 100 000 uuttaasukasta on kertynyt? Maahanmuutto: +14 525 uuttaasukasta

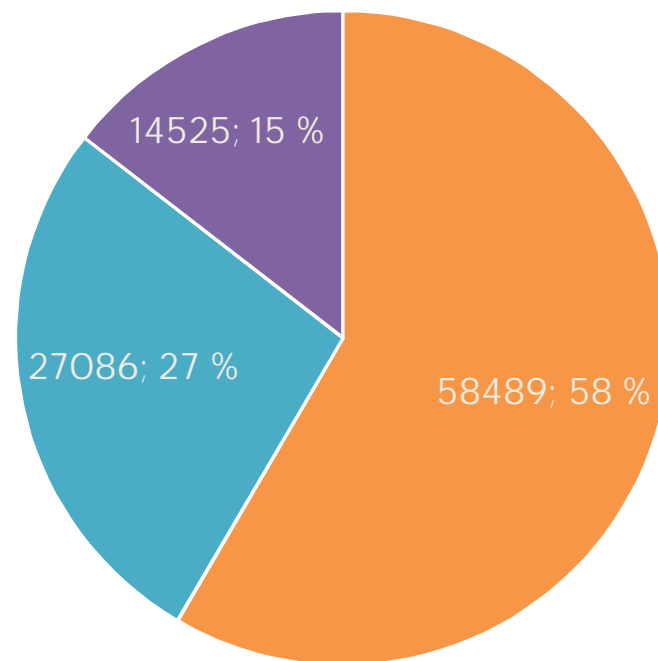

Maahanmuutto Tampereen seudulle on kasvanut tasaisesti koko tarkastelujakson ajan. Myös maahanmuuton osuus väestönkasvusta on ollut pitkällä aikavälillä kasvussa.

Maahanmuuton merkitys väestönkasvulle on kuitenkin ollut Tampereen seudulle selvästi vähäisempi, kuin muille suurille kaupunkiseuduille.

Mistä 100 000 uutta asukasta on kertynyt? Yhteenveto

Tampereen seudun väestönmuutoksen osatekijät 1996-2020

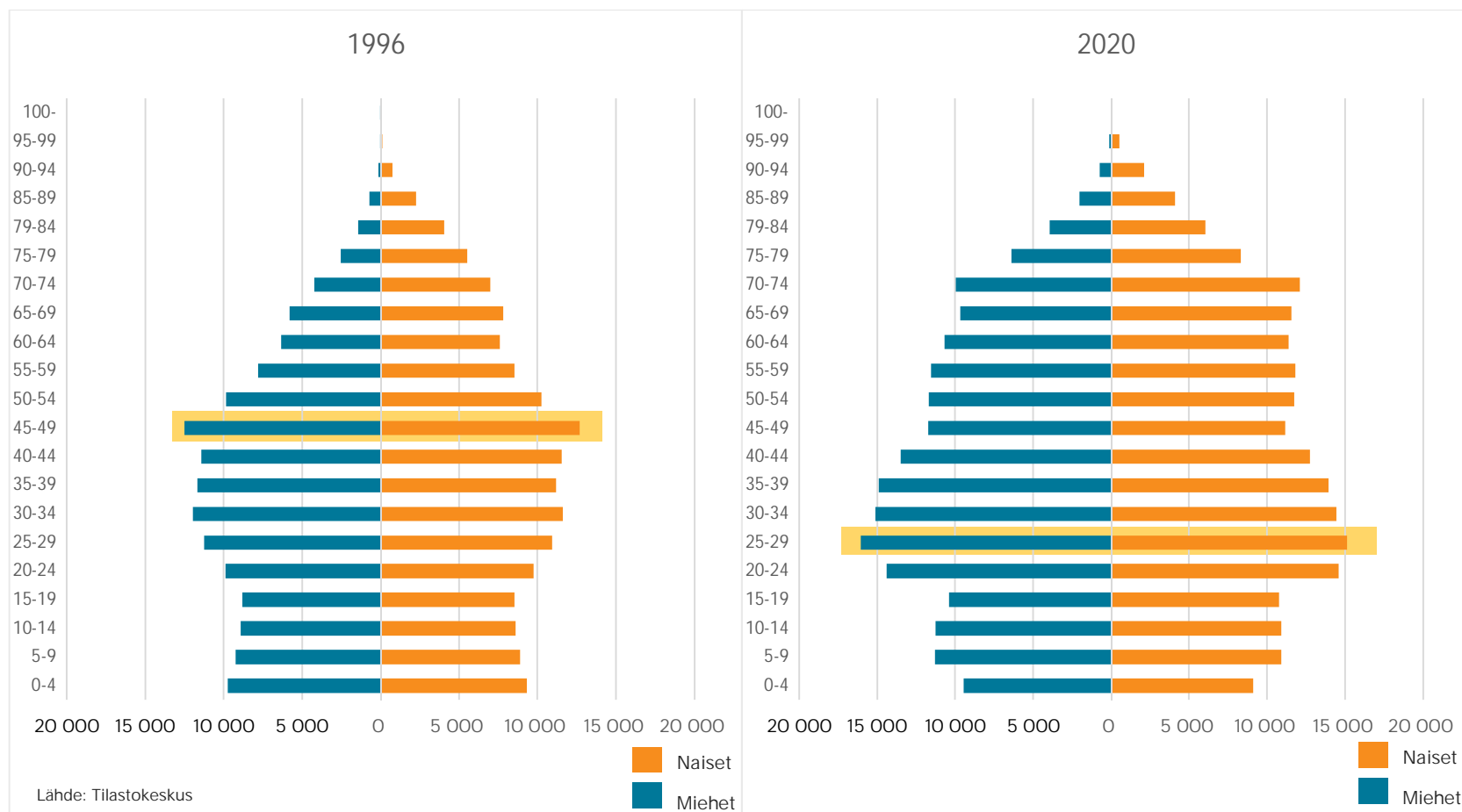
■ Maan sisäinen muuttovoitto ■ Luonnollinen väestönlisäys ■ Nettomaahanmuutto

Miten väestörakenne on muuttunut 25 vuodessa?

Keski-ikä: 37,9 vuotta

Keski-ikä: 40,7 vuotta

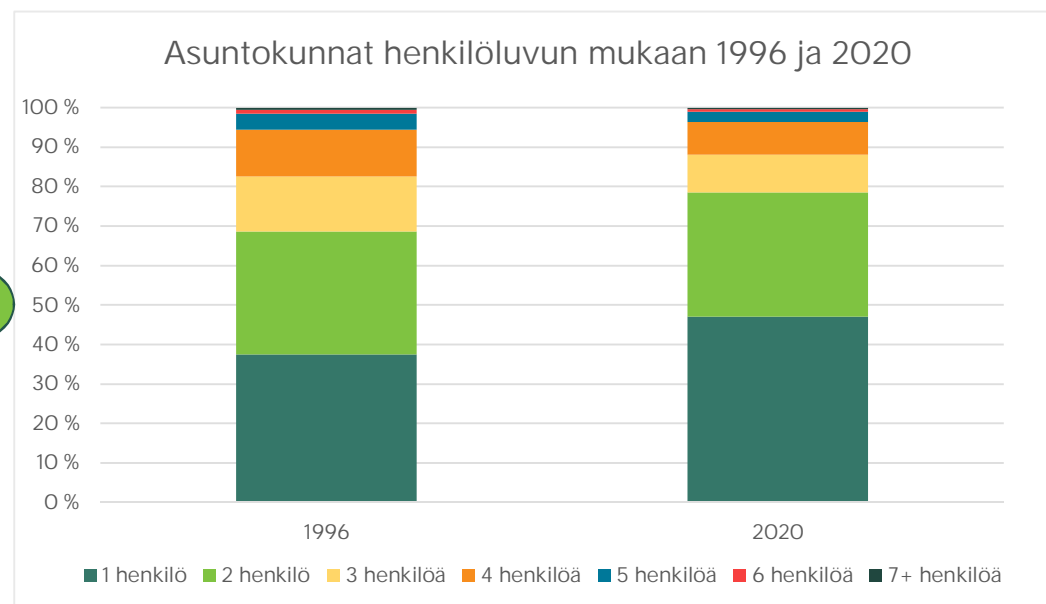
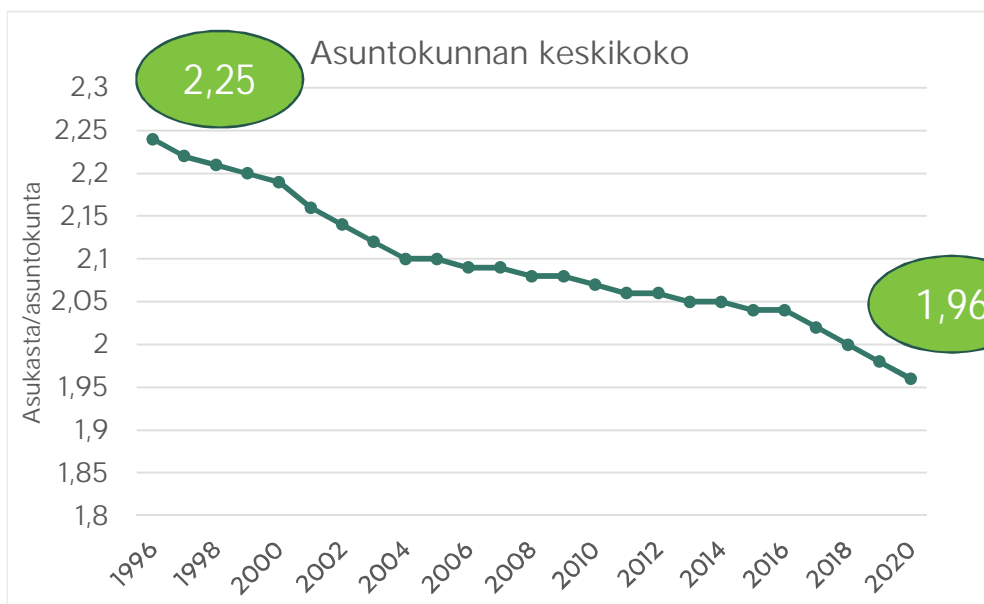

Vuonna 1996 Tampereen seudun ikäpyramidin suurin ikäluokka olivat sotien jälkeen syntyneet suuret ikäluokat, jotka tuolloin olivat 45-49 vuotiaita.

Tultaessa 2020-luvulle suurin ikäluokka on 25-29 vuotiaat milleniaalit.

Samaan aikaan myös vanhempien, yli 65-vuotiaiden ikäluokat, ovat kasvaneet merkittävästi vuodesta 1996.

Miten seudun kotitaloudet ovat muuttuneet?

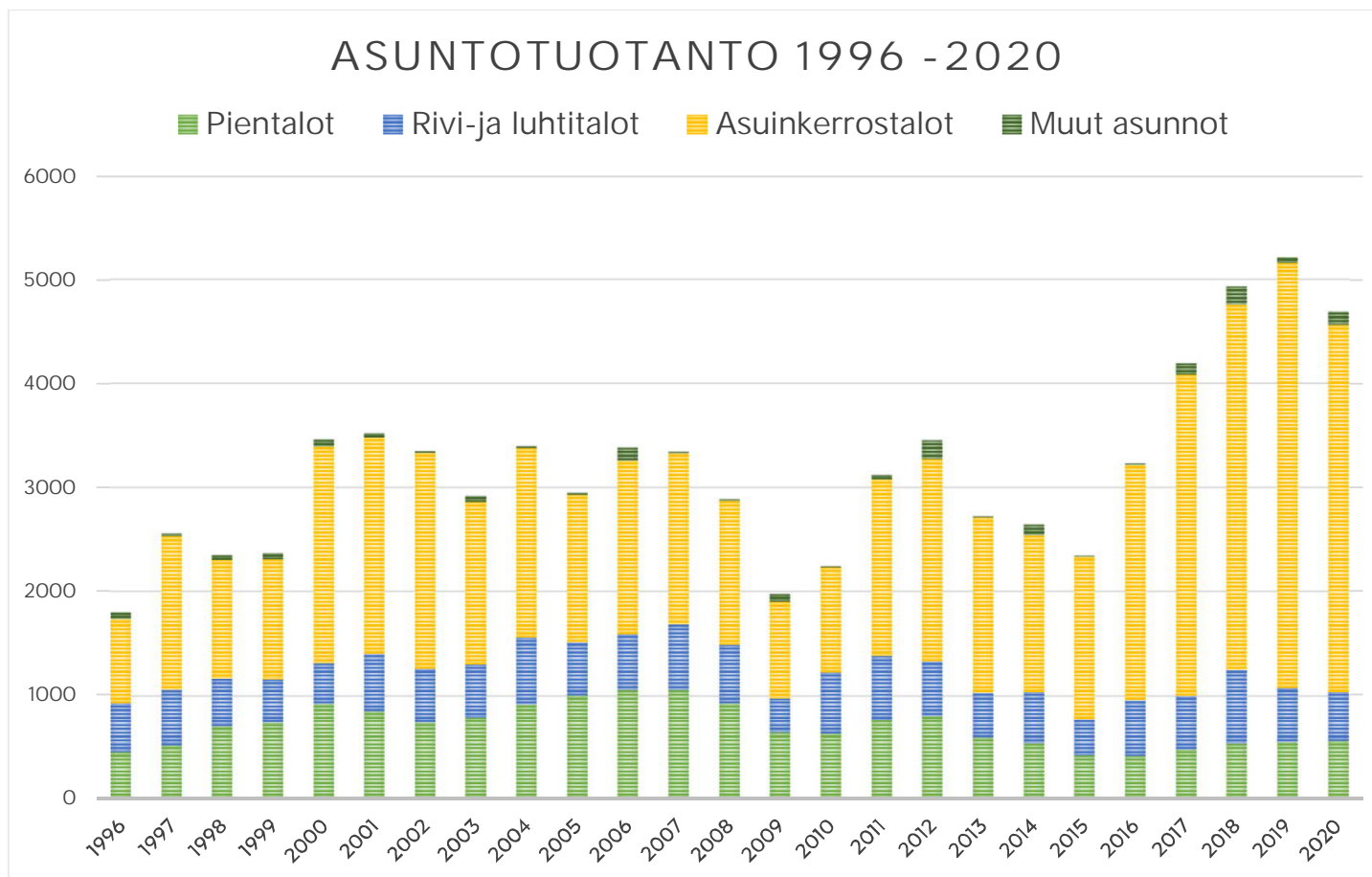
Seudun asuntokuntien keskimääräinen koko on laskenut 25 vuoden aikana. Keskimääräiseen laskuun on vaikuttanut erityisesti yksin asuvien määrän voimakas kasvu: Vuonna 1996 yksinasuvat muodostivat 38 % asuntokunnista ja vuonna 2020 47 % asuntokunnista.

Kokonaisuudessaan uusia kotitalouksia on seudulle tullut 25 vuoden aikana 69 057.

Minkälaisia asuntoja seudulle on 25 vuoden aikana rakennettu?

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

400.000

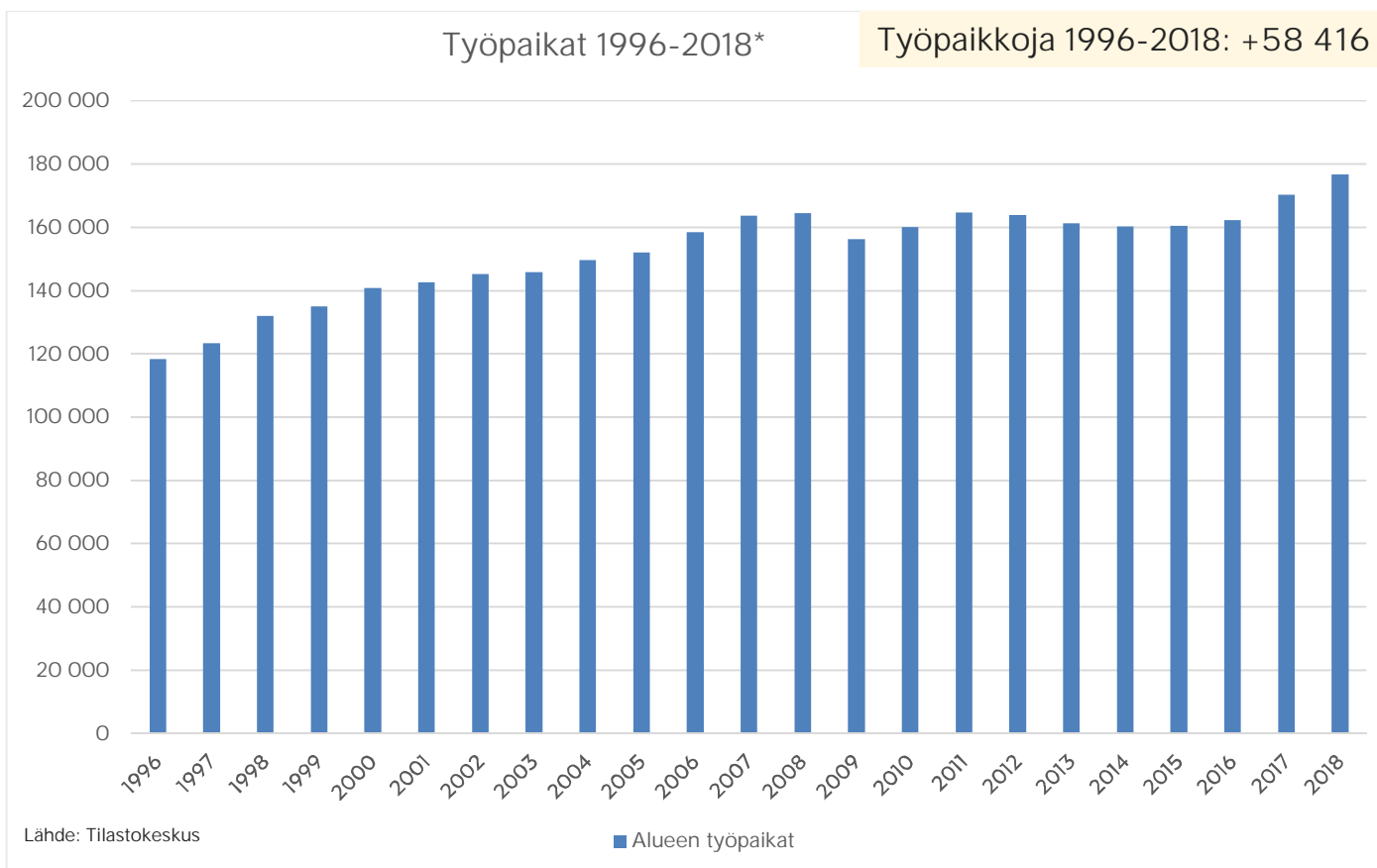
Lähde: Digi- ja väestötietovirasto

Vuosien 1996-2020 välillä Tampereen seudulla on valmistunut noin 79 000 uutta asuntoa.

Asunnoista noin 60 % on tullut asuinkerrostaloihin, 22 % pientaloihin, 16 % rivi-, ketju- ja luhtitaloihin sekä 2 % muihin rakennuksiin.

Asuntorakentamisen huippuvuodet sijoittuvat viime vuosille 2017-2020.

Työpaikkojen kehitys 1996-2018*

*2018 on uusin saatavilla oleva tilastovuosi työpaikkojen kehitykseen liittyen

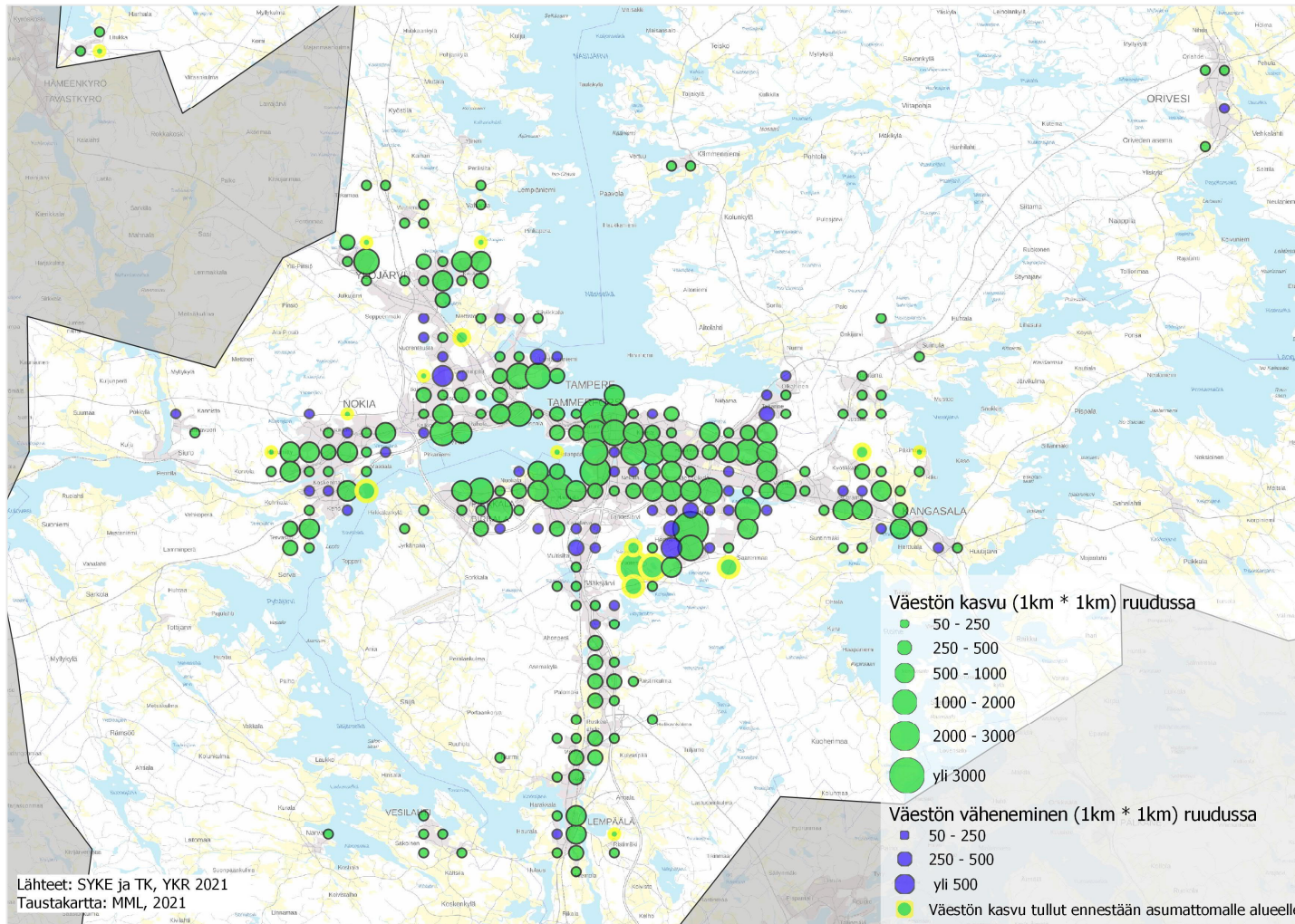
Samaan aikaan kuin Tampereen seudulle on tullut 100 000 uutta asukasta, on uusia työpaikkoja syntynyt arviolta 60000-70000.

Seudun työpaikkakehitys jatkui positiivisena vuodet 1996-2008, jonka jälkeen 2000-luvun lopun finanssikriisi pysäytti työpaikkojen määrän kehityksen pitkäksi aikaa. Työpaikkojen määrässä päästiin vuoden 2008 luvun yli seudulla vasta vuonna 2017. Sen jälkeen työpaikkojen määrä on jatkunut positiivisena. Koronakriisin vaikutuksia ei tilastoista vielä näe, koska uusimmat tilastot ovat saatavilla vuodelta 2018.

Kasvun sijoittuminen kaupunkirakenteeseen

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

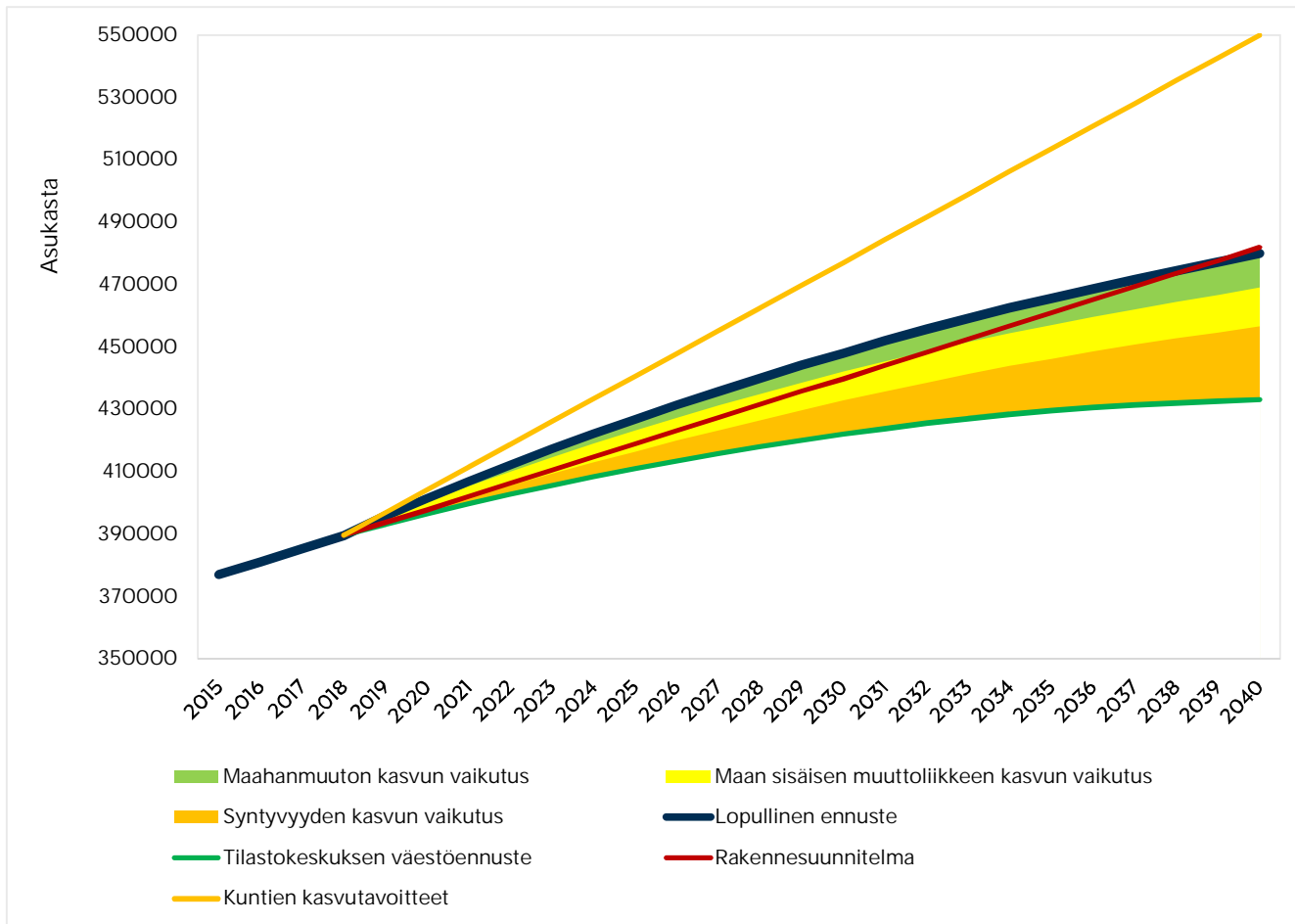
400.000

Tampereen seudun väestönkasvu on keskittynyt vuosien 1995 ja 2019 välillä Tampereen seudun keskustajamaan, olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta täydentäen. Myös uusia alueita on rakennettu, joista kartalla näkyvät keltareunaisina ne ruudut, joissa väestönkasvu on tullut ennestään lähes asumattomalle (10 asukasta tai vähemmän) alueelle. Näistä alueista suurin on Tampereen Vuores.

Vaikka seudun väestönkasvu on painottunut erityisesti ydinkaupunkirakenteeseen, löytyy rakenteesta myös alueita joiden väestö on tarkasteluvälillä selvästi vähentynyt. Näitä alueita löytyy esimerkiksi Länsi-Hervannasta, Hallilasta ja Lukonmäestä. Väestömuutokset liittyvät usein esimerkiksi asuinalueen elinkaaren vaiheeseen väestön vanhetessa ja lasten muuttaessa omilleen.

Seuraavan 20 vuoden kasvu

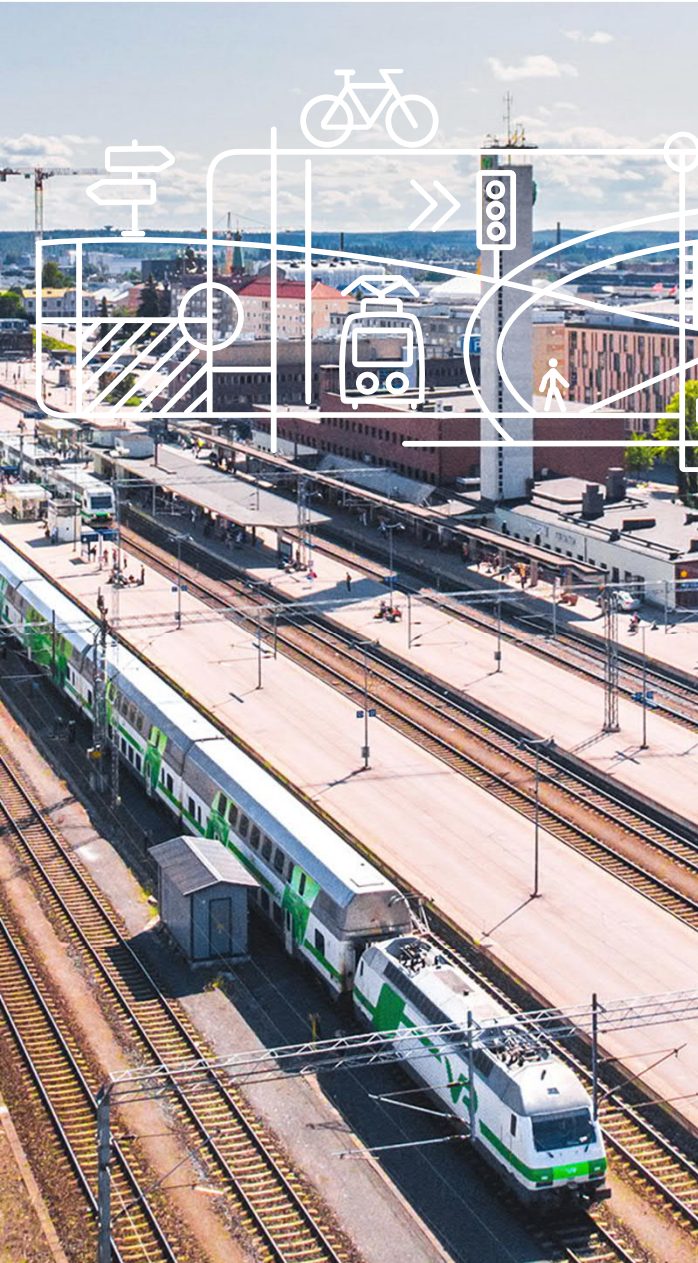

Tampereen seudun väkiluku on kasvanut tasaisesti viimeiset vuosikymmenet perustuen erityisesti muualta Suomesta saatavaan vahvaan muuttovoittoon. Vuonna 2019 julkaistu Tilastokeskuksen väestöennuste ennustaa kuitenkin kasvun hiipuvan vuoteen 2040 mennessä.

Seudun uudessa asuntopoliittisessa ohjelmassa laadittiin tavoitteellinen väestösuunnite, jonka mukaan vuonna 2040 Tampereen seudulla asuu 480 000 asukasta. Seudun kasvu jatkuisi siten noin 4000 asukkaan vuosivauhtia.

Väestötavoite saavutetaan suunnitteen mukaan seuraavilla keinoilla:

- Nuorten ikäluokkien 15-34 muuttotappio suhteessa Turun ja Helsingin seutuihin nollautuu.
- Maahanmuuton tuoma kasvu nousee väkilukuun suhteutettuna samalle tasolle kuin Turun seudulla.
- Syntyvyys palautuu vuosien 2010-2018 tasolle.

Miten kasvoimme?

1. Tampereen kaupunkiseutu on kasvanut eurooppalaiseksi kaupunkiseudeksi.
2. Seudun kasvu on ollut 25 vuoden ajan tasaista, noin 4000 asukasta vuodessa. Saman kasvutahdin tavoitellaan jatkuvan.
3. Kasvun osatekijöistä suurin merkitys on ollut muualta Suomesta tulevalla muuttovoitolla lähes koko ajanjakson ajan.
4. Muuttovoiton rooli osana väestönkasvua on korostunut entisestään viime vuosina, mikä johtuu sekä muuttovoiton määrällisestä kasvusta että luonnollisen väestönlisäyksen hiipumisesta.
5. Väestönkasvun painottumisessa on ajallisesti erotettavissa kehyskuntien aika ja keskuskaupungin aika

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Kiitos!

Lisätietoja:

jussi.valimaki@tampereseutu.fi

Katsauksen lähteet:

- Tilastokeskus, StatFin-tietokanta, 2021
- Tilastokeskus, SeutuNET-palvelu, 2021
- Suomen Ympäristökeskus (SYKE) ja Tilastokeskus, YKR-väestötiedot, 2021
- Digi- ja väestötietovirasto, RHR-rekisteri, 2021